TAKSA PLAĆENA U GOTOVU

OBITELJ

BROJ 45/6 14 STUDENOGA 1937

BLAŽENI NIKOLA TAVELIĆU,
Ti,
koji si od Jadrana do Srijema
Kristovom riječju suzbijao nevjeru,
što je s Istoka stala
da rastače Hrvatsku,
čuj nas,
koji te danas,
ovjenčana mučeničkom krunom
Kristova grada Jerusalema,
širom Hrvatske domovine
velikom slavom slavimo
i zaštitu tvoju zazivamo:

Moli za hrvatski narod!

KIP BL. NIKOLE TAVELIĆA U CRKVI U ČUNTIĆU
Izradila Mila Vod

6786

Našim vrijednim pretplatnicima

Naš tjednik „Obitelj“ navršuje doskora već devetu godinu svog izlaženja. Cijelo to vrijeme izvršuje velik zadatak propagirajući i podržavajući zdravu obiteljsku misao u svim slojevima hrvatskoga naroda. A baš to je danas više nego ikada aktuelno i potrebno, jer nikada obitelj, ta temeljna ljudska zajednica, nije imala toliko neprijatelja kao u današnje doba. Mnogi nastoje da je rasklimaju i razruše. Ta je opasnost za obitelj i obiteljski život u sadašnjosti tolika, da je i sam Sv. Otac Papa Pijo XI. prije nekoliko godina cijeli svijet na nju upozorio posebnom enciklikom te pozvao na rad za učvršćivanje kršćanskih temelja obitelji. Osobito velika opasnost prijeti obitelji od komunističkih ideja, koje ne priznaju ni potrebu trajne veze između muža i žene niti između roditelja i djece, a boljševici su to pokušali i provoditi. Kako baš komunizam po svojim idejama lako truje mlade duše (a tih je ideja puna već na sve strane štampa, ulica, kino, kazalište, šport te uopće sve, kuda dolazi mladi svijet, pa nažalost već i škola), treba te mlade duše u obiteljskom krugu više zadojiti ljubavlju prema obitelji, treba ih što više povezati uz obiteljski život, da ih pogubne sile od njih tako lako ne otrgnu. A eto za tim ide naš tjednik, koji je uzevši ime „OBITELJ“ već samim tim označio, da želi svoje čitaoce zadahnuti obiteljskom ljubavlju, te i roditeljima i djeci daje svojim sadržajem od svega onoga, što može k tomu cilju da koje zrno pridonese. I hvala Bogu, danas „OBITELJ“ ima već devetgodišnju tradiciju stekavši veliku ljubav i među roditeljima i djecom, pa gdjegod se ona udomila, svima je jednako draga. Bar dvadeset tisuća i starijih i mlađih čitalaca uzima je u ruku, čim dođe, a kada je nema, željno je očekuju.

Nažalost moramo evo reći, da je opstanak našeg tjednika „OBITELJI“ veoma ugrožen. Ovogodišnjim poskupljenjem papira i drugih troškova nastaje znatniji deficit, za koji u ovaj čas ne znamo, kako da ga izravnamo. A ako ne bude izravnan, bilo bi kraj današnjih troškova teško nastaviti naše tako lijepo devetgodišnje djelo. I evo obraćamo se na sve naše pretplatnike i čitaoce s molbom, da nam pomognu održati ovaj tako potrebni časopis. Nedavno je održan cijeli jedan hrvatski socijalni tjedan, gdje se kroz tjedan dana raspravljalo o obiteljskoj misli. Pa zar nakon toga da „OBITELJ“ prestane izlaziti, umjesto da baš ovakvim općim nastojanjem za boljitak obitelji dobije novog razmaha? Neka se svi naši vjerni čitaoci u to zamisle, pa neka se okupe u akciji za održanje i napredak „OBITELJI“. To molimo. Ako nam svaki pretplatnik pošalje samo desetak ili dvadesetak dinara u FOND „OBITELJI“ (koliko tko može), da prebrodimo poteškoće od nastalog poskupljenja, te ako nam svi prijatelji našeg lista pomognu već sada prije Nove Godine naći TISUĆU NOVIH PRETPLATNIKA, „Obitelj“ će na radost sviju svojih čitalaca i prijatelja moći sretno ući u deseto svoje godište, da još dotjeranija i svima još milija nastavi izvršivati svoj uzvišeni i kao jedini hrvatski ilustrovani časopis ove vrste tako zamašni zadatak.

Dr Josip Andrić,
glavni urednik „Obitelji“

OBITELJ

ILUSTROVANI TJEDNIK
ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 14. STUDENOGA 1937

IX. GODIŠTE BROJ 45/6.

HRVATI PRED SVETIŠTEM BL. NIKOLE TAVELIĆA U JERUSALEMU
Na njem se vije papinska zastava Foto Lj. Griesbach

ŠTO JE NAMA HRVATIMA BL. NIKOLA TAVELIĆ?

UOČI PRVOG OPĆEG BLAGDANA TOGA HRVATSKOG JERUSALEMSKOG MUČENIKA 14. STUDENOGA

Napisao Dr Josip Andrić

Posve je prirodna stvar, da svaki narod slavi i veliča svoje velikane. Tako je prirodno i to, da svaki narod iskazuje čast i štovanje svojim vjerskim velikanima, osobito onima, koje je Crkva počastila naslovom blaženika ili sveca priznavši im tim, da su životom i zaslugama svojim stekli nesamo pravo na zemaljsku slavu, nego da su postigli i vječnu, nebesku slavu.

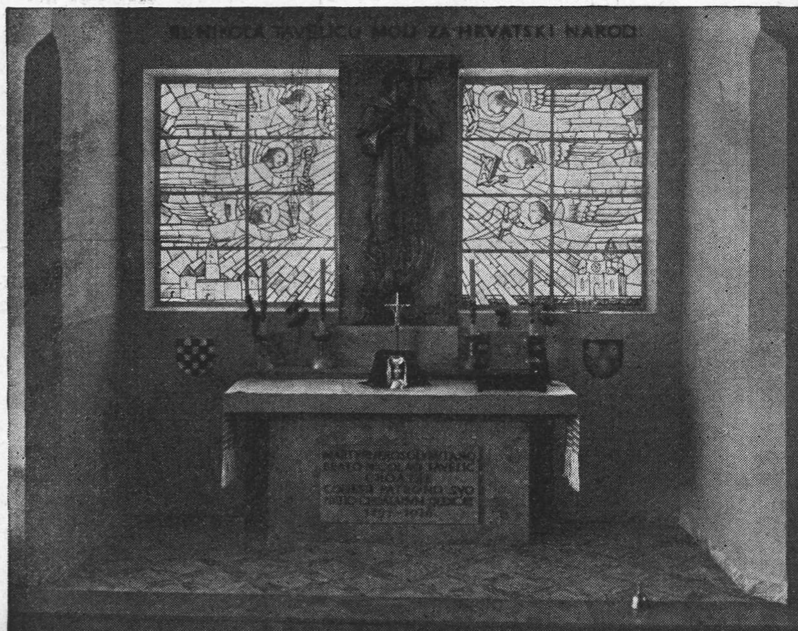
Mi Hrvati nemamo mnogo takvih vjerskih velikana, koje je Crkva katolička počastila i tim odlikovanjem. Ukupno pet. Pa i za njih se malo zna u našoj javnosti, malo im se iskazuje onakvo opće narodno štovanje, kako to čine drugi katolički narodi prema svojim blaženicima i svecima. Mnogi sude odatle, da smo mi Hrvati hladni i ravnodušni prema onomu, što je naše, hrvatsko. A tisuće dokaza danas više nego ikada dokazuju baš obratno. Što je hrvatsko, to nam je srcu bliže, to prigrljujemo, obasipamo svojom ljubavlju i izdižemo u časti i štovanju iznad onoga, što nije hrvatsko. Naši narodni velikani nikada nisu bili toliko slavljeni kao danas. Nikada se o njima nije toliko znalo, toliko pisalo i govorilo kao danas. Pa zar nije pravo, da se ta opća hrvatska ljubav prenese i na naše hrvatske vjerske velikane?

Hrvatski je narod baš tim, što je u posljednje doba u kratko vrijeme po svim krajevima lijepe naše domovine prigrlio štovanje bl. Nikole Tavelića, svakako najvećeg između onih sinova hrvatskog naroda, koje štujemo na oltaru, dokazao, da shvaća, što to znači u našem vjerskom i narodnom životu. Došao sam tako u jedno selo, u kojem su seljaci sami podigli novu malu filijalnu crkvu. Naumili su je posvetiti jednom svecu, kojega nalazimo na glavnom oltaru u mnogim crkvama toga kraja. Nije trebalo više od deset minuta razgovarati s tim seljacima i reći im, da crkvu posvete hrvatskom svecu bl. Nikoli Taveliću, pa su odmah prostodušno odgovorili:

»Kako mi ne bismo to učinili u čast svom hrvatskom svecu!« I promijenili su svoju prvu namjeru te su u sporazumu sa svojim župnikom odlučili novu crkvu posvetiti bl. Nikoli Taveliću, za kojega su već čuli, samo im još nije bilo doprlo u svijest, da oni njemu u čast mogu podići i crkvu.

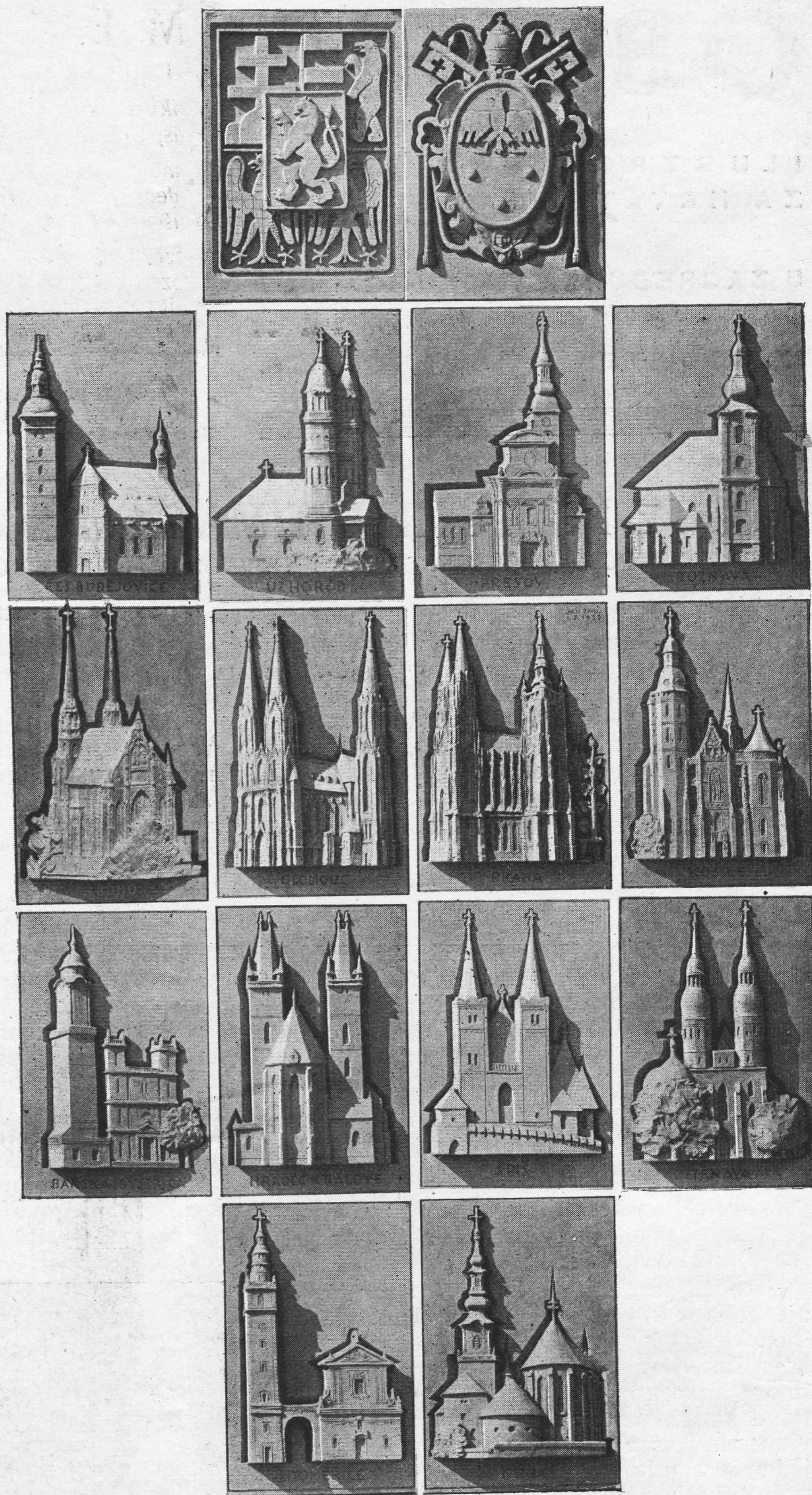
Do danas u prva dva mjeseca propaganda za širenje štovanja bl. Nikole Tavelića po svem hrvatskom narodu ima ove uspjehe: Podignute su njemu u čast dvije kapelice, a tri daljnje slijede već u skoro vrijeme. I za jednu crkvu, koja će se graditi, izabran je on već patronom. Pet oltara njemu u čast postavljeno je već za ovaj njegov prvi opći blagdan, a zna se i za nekoliko daljnjih, koji će biti podignuti već u kratko vrijeme. U petnaestak crkava bit će ove nedjelje blagoslovljene slike tog našeg Blaženika, a u druge dvije njegovi kipovi, da budu vidljivi poticaji za njegovo štovanje u tim crkvama. U stotinama hrvatskih crkava ove će se nedjelje

Slika desno:
OLTAR BL. NIKOLE TAVELIĆA U JERUSALEMU
nakon obavljene njegove svečane posvete 25. srpnja 1937.
Foto Ljudevit Griesbach

prvi put služiti mise u čast. bl. Nikole Tavelića, držati propovijedi o njemu i moliti molitve, kojima hrvatski narod zaziva njegov zagovor. Pa ipak će nakon svega toga mnogi još uvijek ostati ravnodušni prema tom štovanju i sami sebe možda pitati: »A što je zapravo nama Hrvatima taj bl. Nikola Tavelić, koji je u Jerusalemu, dakle daleko od Hrvatske prije 546 godina poginuo?« A možda će tako pitati i mnogi između onih, koji su već toliko puta o tom hrvatskom vjerskom velikanu čitali u našem listu. Evo, da na takvo pitanje bude kratko odgovoreno.

Bl. Nikola Tavelić je bio Hrvat po rođenju, po krvi, jeziku i po duši svojoj. Srce ga je vuklo, da hrvatski narod što više zadoji duhom katoličke vjere, koja je glavni temelj opstanka hrvatskog naroda. A baš u njegovo se doba, u 14. stoljeću, uvuklo u istočne hrvatske krajeve bogumilsko krivovjerje došavši k nama s istočnijih balkanskih strana te je stalo da rastače hrvatsku dušu. Tim je bogumilskim naletom stalo da se potkapa jedinstvo hrvatske duše i katolički temelj hrvatskog narodnog života, a to je bila velika opasnost za svu budućnost hrvatskog naroda. Da je bogumilstvo bilo uspjelo osvojiti većinu ili možda čak i cjelinu hrvatskog naroda, danas mu ne bi bilo spomena. Hrvatski narodni individualitet bio bi pokopan. I evo tu dolazi franjevac Nikola Tavelić, da kao apostol hrvatskoga katoličanstva iz Šibenika krene na misijsku vojnu protiv bogumila. Punih 12 godina on ih suzbija po Herceg-Bosni, zalazi svakuda, gdje ih god ima, dopire čak do Srijema, jer je i ondje u ono doba bilo tih krivovjeraca. Pobija ih nesmiljenom borbom Kristova propovjednika (kao takvoga ga je divnom slikom ovjekovječio Gabrijel Jurkić) i tako postaje čuvar i pobornik vjerskog temelja hrvatskog narodnog života i vjerskog jedinstva hrvatskoga naroda. Svu veličinu i zamašitost tog njegova djelovanja po južnim i istočnim hrvatskim krajevima, gdje je u prvom redu i trebalo učvrstiti još onda vjerski bedem za obranu buduć-

SVIH ČETRNAEST KATEDRALA ČEŠKE I SLOVAČKE
nalaze se u keramici izrađene na pročelju salona u samostanu oo. tješitelja kraj slavenske katoličke ćirilometodske crkve u Jerusalemu

(Svršetak na strani 846.)

NA SVETOM BRDU

U ČAST BL. NIKOLI TAVELIĆU

Spjevao Dr Kamilo Dočkal

Što se to zbiva na Brdu svetom,
Abraham gdjeno žrtvu prinese
Izaka — sina...,
Salomon hram gdje sagradi sveti
Od zlata, srebra, mirisna kedra,
Porfire, grimiza i hijacinta
U slavu Gospoda vojska?...

Što se to zbiva na Brdu svetom,
Novi gdje niče hram, što ga sazda
Nakon progonstva — dozvolom Cira —
Knez Zorobabel,
Sazda uz tugu i borbe ljute?...

Što se to zbiva na Brdu svetom,
Herod gdje čudo predivno stvori:
Hram, što ga ljepšeg ne vidje povijest.
Mramornih stijena bijel poput snijega,
Zlatom što sjao ko žarko sunce,
Hram,
U koji uđe presjajno Sunce Pravde:
Božanski Sin?...

Što se to zbiva na Brdu svetom,
Pustoš gdje vlada, otkako Tito, vojvoda rimski,
Božju tam izvrši pravdu:
Razori hram, što Herod ga sazda,
U kaznu grijeha:
»Krv Njegova na nas, i djecu našu!«

Što se to zbiva na Brdu svetom,
Raskošna gdjeno se sada
Koči mošeja kalifa Omara,
Građena brigom Melika Ibn Mervana:
Druga to Meka nekrsta
Na ruglo Križu?...

Ne pitaj, brate, pogledaj rađe
Strahovit prizor:
Prizor dostojan mjesta,
Na kom se vjeđ kroz stoljeća duga
Prinosile žrtve
U slavu i čast Svevišnjeg Boga!

Četiri brata, četir junaka:
Nikola, Petar, Stjepan, Deodat,
Ponizni sinci svetoga Franje,
Stoje ko žrtva na Brdu svetom,
Spremni da liju krv svoju poput
Klanice žrtve Zavjeta Novog
Za vjeru svoju!

Jedan je plodne Umbrije čedo,
Drugi je rodom čak iz Narbone,
Trećemu dom je krasna Đenova,
Četvrti Hrvat iz Šibenika,
Nikola Tavelić...

Kristova ljubav amo ih dozva,
Kristovu vjeru učit su htjeli
U srcu samog Islama silnog
Baš pred mošejom Omara slavnog.

Čuvari Božjega Groba
Odstranit htjedoše pustoš i ruglo
S Morije svete,
Makar da sami postanu žrtva...

Pokušaj smion, vrijedan junaka
Raspetog Krista!

Zanosno plamte njihove riječi
Paleći luč Evanđelja svetog,
Rušeći temelj korana...

Bezbrojna Turad prekrila brdo,
Dozva ih trublja Kristove riječi.
Slušaju, mrmore, viču:
»Tko je ta paščad, štono se drznu
U naš dirati koran? Na kolac s njima!«

Amurat mrki s kadijom sudi...
»Na muke s njima i na smrt!...«

Kandžije oštre zvizgaju zrakom,
Krvave rane brizgaju krvlju,
Od boli padaju Franjini sinci,
Leže ko žrtva ljubavi svoje.

Al gledaj dalje...
Iz krvi braća opet se dižu,
Sklapaju ruke, mole...

»Što, zar još živu?
Gvožđem im kujte ruke i noge,
Onda ih iznova bijte,
Kandžije neka tijelo im režu:
Za primjer svima, koji se drznu
Poružit koran.«

Kandžije zvižde,
Ponizna braća u krvi leže,

KIP BL. NIKOLE TAVELIĆA
Za crkvu u Čuntiću izradila hrvatska kiparica Mila Vod, koja se uz izrađeni kip nalazi na našoj slici

Anđeo smrti vijenac im plete...
Na pola mrtve bacaju braću
U mrku jamu,
Kroz više dana gladom ih muče,
Onda ih opet na Brdo sveto
Nemilo vuku.

Ao strahote!
Ko divlja zvjerad nasrću na njih,
Jaganjce krotke,
Muče ih, tuku, po zemlji vuku,
Oružjem britkim bodu i sijeku,
A tada bacaju u vatre rijeku.

Ali gle čuda:
Vatra ih štedi.
Turci se žderu, viču i dreče,
Podžižu vatru, ali badava,
Vatra ih sažeći ne će!

Ne znajuć kuda ni kamo
Amurat dade tjelesa svetih
Pokopat tajno,
Kršćani da im ne štuju moći.

Ali uzalud briga:
Pravednih duše u krilu Božjem
Spokojno živu,
Žalac ih smrti pogodit ne će,
Za Krista prolita krv
Krunu im pribavi vječnu!

O sveto Brdo, Abraham gdje je
Žrtvovo ljubljenog sina,
Židovske gdje su pâljene žrtve
Diljem vjekova...
Krist gdje je bio — jagnje i žrtva...
O sveto Brdo,
Hrvatskom srcu kako si milo:
Uz tako brojne na Tebi žrtve
Hrvatska krvca protekla sada
Na slavu Boga!

O klikći, dični Šibenik-grade,
Martiru novom svijetlo si dao!
O klikći i ti, Bribire kršni,
Iz tvog Alverna izađe svijetu
Mučenik slavni!
O klikći i Ti, srebrna Bosno!
Kao uvijek i sad ponosna budi:
Zablude tvoje razbio tko je,
Martira on je ovjenčan krunom
Na ponos Tebi!
O klikći, cijela hrvatska zemljo:
Jedan od Tvojih dičnih sinova,
Plemić po krvi, još bolji srcem
Odsada resi Tvoje oltare,
Ubrojen u kor nebeskih četa!

*

Nikola časni,
Uz Janje što si nebesko sada
Pijuć iz čaše radosti vječne,
Pogledaj na nas!
Pogledaj mili hrvatski narod:
Razni ga jadi još uvijek biju,
Nevolja lomi, nevjera truje,
Pomoć mu budi!

Hrvatsku dragu s neba nam čuvaj!
Moli se za nju:
U njoj nek cvjeta Kristova vjera,
U njoj nek blista sloboda zlatna,
U njoj nek vlada radost i sreća!

ŠTO JE NAMA HRVATIMA BL. NIKOLA TAVELIĆ?

(Svršetak sa strane 844.)

nosti hrvatskoga naroda, još će mnogo i mnogo trebati osvijetliti. Ali baš danas, gdje doživljujemo nove dokaze, kako na katolicizam hrvatskog naroda još uvijek ne prestaju juriši s onih istih strana, odakle je u Tavelićevo doba nasrtalo na nj bogumilstvo, pojava nam se Tavelićeva ukazuje u simboličkom značenju.

A kad je taj Božji apostol u skromnoj franjevačkoj odjeći završio svoj protubogumilski misionarski pohod kroz vjerski ugrožene hrvatske strane, dozrijevala je u njegovoj duši želja, da žrtvom posveti dosadašnje djelo svoje. I krenuo je u onu zemlju, gdje je najveća Žrtva prinesena za spas čovječanstva. Pod Golgotom Tavelić pada na koljena i moli raspetoga Krista, da ne prezre dvanaestgodišnje njegovo djelo za spas hrvatskog naroda, a ako treba, evo i život svoj spreman je dati za Onoga, kojemu hrvatski narod, ako ne će da izgine, mora ostati vjeran. Krist je doista primio tu žrtvu skromnoga hrvatskog franjevca. Tavelić je poginuo podno Golgote i krvlju svojom simbolički povezao svoju hrvatsku domovinu s domovinom Kristovom. A baš ta Tavelićeva žrtva, najmilija Kristu, najbliža je i duši hrvatskog naroda. Po jerusalemskoj smrti svojoj postao je Tavelić ono, što u njemu gleda i katolička Crkva i hrvatski narod. Po jerusalemskom mučeništvu svom digao se Tavelić u najveću blizinu Kristu i postao najveći zaštitnik hrvatskoga naroda. Po jerusalemskoj mučeničkoj slavi svojoj ušao je Tavelić prije 48 godina u red blaženika katoličke Crkve, da možda već za koju godinu bude od Namjesnika Kristova uzvišen i na najviši stepen štovanja pred licem cijeloga svijeta uvrštenjem u red svetaca Kristove Crkve. To će biti odlikovanje i za cijeli hrvatski narod, kakvo on dosad još nije doživio. Bl. Nikola Tavelić je prvi Hrvat, koji je i izvan hrvatske domovine uzvišen na oltar, a njemu kao jerusalemskom svecu otvaraju se prvom između sinova hrvatskog naroda vrata štovanja po cijelom svijetu.

To je eto nama Hrvatima, bl. Nikola Tavelić: apostol vjerskog jedinstva hrvatskog naroda i prvi Hrvat, kojemu će se kao svecu s Božjom pomoću već u brzo vrijeme moliti sav katolički svijet, te po njemu kao sinu hrvatskog naroda upoznati i taj katoličkoj vjeri tako vjerni narod.

Može li dakle biti ijednog Hrvata, koji ne bi sada na blagdan bl. Nikole Tavelića iskazao svoje štovanje tom vjerskom velikanu hrvatskog naroda i koji ne bi odsad i sam bilo što pridonio, da se taj od Crkve već toliko uzvišeni hrvatski sin još više uzvisi?

SA ZMIJOM U KREVETU

Napisao E. Thomson

Artur i Josip Richardovi, braća, ostaviše svoj dom u Iowi i odoše prijeko u južnu Dakotu, gdje su se naselili kraj maloga mjesta Interiora. Njihove farme bile su jedna do druge, ali državni zakoni odjela za ratarstvo propisuju, da svaki naseljenik mora načiniti na svom dijelu kuću, u kojoj mora živjeti određeni broj mjeseci, prije nego ima pravo na tu zemlju. Radi toga zakona obadva brata morala su živjeti u posebnim kućama, i svaki je sebi načinio kolibu blizu zajedničke međe, tako da su njihove kolibe samo nekoliko yarda bile razdaleko.

Kolibe su imale svaka jednu sobu i bile su napola ukopane u zemlju. Naslonili su ih na brežuljak, da prištede jedan zid, i pokrili ih rogozom.

Interior je na sjever od rijeke Missouri u kraju, gdje nije bilo mnogo naseljenika. Mjeseca kolovoza braća odu u grad po živež i vratiše se kasno po noći. Svaki ode u svoju kolibu na počinak.

Artur se probudi drugo jutro rano. Pola probuđen, pola sanen, čuo je štropot kraj sebe i otvori oči, da vidi, šta je to lupilo. Šta je vidio? Neka sam pripovijeda.

»Jedva nekoliko incha (palaca) od moga lica bilo je nešto kao komad cijevi od vrtne štrcaljke, samo nešto deblje. Prije nego sam se mogao razmisliti, taj se predmet počne brzo vijugati i svežanj tamnih kosti sličnih predmeta ispruži se. Plosnata gadna glava izdigla se toliko, da može gledati dolje u moje lice, a to je bila čegrtuša spremna na borbu. Bila je očito pala s rogoznoga krova, u koji se bila uvukla sa brežuljka.

Bila je ljuta. Pad je bio iznenadan, i onaj čas, čim je pala na moj jastuk, bila je gotova i voljna napasti kakav bilo predmet, koji bi vidjela, da se miče.

Ne znam, kako sam učinio, ali sam mogao održati se pri svijesti i ostao mirno ležati. Znao sam, da bi najmanji pokret od moje strane bio znak za otrovnicu, da me napadne svojim smrtonosnim zubima. Mjeseca kolovoza čegrtuša ima najžešći otrov, i malen, makar neznatan ubod od te zmije, bio bi značio smrt za me.

Oči sam imao otvorene i bojao sam se zatvoriti ih od straha, da bi i taj neznatni pokret mogao uzrokovati moju smrt. Bio sam kao očaran od njene glave i njena oštra pogleda.

Tako sam ležao sate, kako sam tada mislio, ali poslije sam doznao, da je to bilo samo nekoliko časova. Malo po malo čegrtuša se umiri i spuštala je glavu sve niže. Njen rep također se prestao micati i s njim je prestalo i njeno čegrtanje.

Desna strana lica bila mi je na jastuku. Ležao sam nauzmak, glava mi je bila okrenuta na stranu.

Zmija je bila mirna, i ja sam nehotice maknuo rukom. Kretnja je bila neznatna, ali ipak gnusna glava i svijetli rep ujedamput se digoše. Htio sam iznenada skočiti, ali sam znao, da se ne bih mogao dosta udaljiti, prije nego bi me dostigle njene žvale. Stoga sam odlučio ležati posve mirno.

Ljutica se opet umirila. Bojao sam se, da bi je kucanje moga srca moglo probuditi, ali to se nije dogodlo. Činilo mi se, da će mi pomamno kucajuće srce puknuti ili iskočiti na usta.

Naskoro se zmija krene na put istraživanja. Protegla je vrat i njeno debelo tijelo postane tanje i produži se, ali mjesto drugim putem ona pođe upravo k mojemu licu.

Bože moj! grozna jeza prođe mi kroz tijelo, kad je trouglasta glava taknula moje lice. Ona se počne premještati. Dirne moj nos, moje usne, obradak, i onda pođe upravo k momu oku.

Nijesam mogao toga izdržati i zatvorim oko. U taj mah čegrtuša se osovi spremna za boj i njene čegrtaljke zvonile su kao zvonce za objed, tako se meni činilo, ali sam ipak držao to oko zatvoreno, dok sam drugo ostavio otvoreno. Onda se malo umiri i počne se lagano micati, dok nije njena strašna glava legla na moje lice. Ovaj put zatvorio sam i drugo oko.

Ćutio sam, kako njena koštana glava puzi s cijelim tijelom preko mojega lica. Kad je prevljezla preko polovice, ustavi se i turne svoju njušku u moje uho. To me je škakljalo, i htio sam je udariti, ali opet nijesam, i tim sam spasio sebi život. Strašni stvor gmizao je oko moje glave nekoliko minuta i onda otpuza na plahtu, kojom sam se bio pokrio. Došavši do mojih koljena legne spavati.

I tu je ostala.

OVAKO IZGLEDA, KAD SE ŠPIJUNI POČNU MEĐUSOBNO ČASTITI
Slika prikazuje prizor, gdje japanski špijuni vode na uzici svoga kineskog druga, kojega su uspjeli uloviti na djelu

Prošlu noć moj brat i ja večerali smo u mojoj kući. Imali smo ribe u limenoj kutiji. I ta prazna kutija stajala je na gredi povrh moje glave. Otvarajući kutije obrezali smo tri strane i savili poklopac natrag. Rubovi kutije bili su tako oštri, da bi njim lako mogao presjeći kakav mekši predmet.

»Da je mogu udariti tim limom po njenu tankom vratu, sigurno bi joj odsjekao glavu,« pomislio sam.

I odmah odlučim pokušati. Lagano sam povukao ruku u vis. Kod prvog pokreta zmija se uznemiri, i ja odmah stanem. Kad se umirila, ja opet pomaknem ruku. Polagano dižući ruku i pazeći, da ne uznemirim čegrtušu, izdignem desnu ruku do glave.

Onda je opet podignem malo više. Zmija se uznemiri, ali ne toliko, da bi započela borbu. I skoro se privikla tome. Podigla je glavu i palucala neizmjerno brzo jezikom, ali nije zauzela stav za borbu, zato sam znao, da me ne će napasti.

Moja ruka dizala se sve više i više i napolsjetku uhvatio sam onu kutiju. Onda je počnem opet polako spuštati, dok je nijesam ravno ispružio i s limenom kutijom gotovom za upotrebu. Prije nego sam počeo, sve sam dobro bio smislio. Učinim neznatan pokret; čegrtuša digne glavu, ali me nije mislila napasti, i ja saberem svu snagu što sam imao, i udarim je upravo po njenu tankom vratu oštrim limom. Ali ona je bila opazila pogibao i skočivši sastane se s mojim oružjem na po puta. I mjesto da napadne, udari se upravo u lim, kako sam očekivao i nadao se, da će se dogoditi.

Oštri lim sudari se sa zmijinim vratom, presiječe ga sasvim i odsiječe glavu tako lako, da i sablja ne bi bolje.

Savijeno tijelo i odsječena glava panu u isti mah. Ja skupivši posteljinu, po kojoj se ona previjala, bacim sve sa sebe na pod i đipim iz kreveta.

Poletio sam k vratima, upravo kad ih je moj brat otvorio dolazeći izvana. Pao sam na dovratnik teško dišući, smijući se, plačući i tresući se.

Josip opazi zmiju, ali nije vidio, da je bez glave.

»Je li te ujela?« upita me uzrujan pograbivši štap, da ubije zmiju.

»Nije, ali malo je falilo.«

Na to se srušim. Nakon mjesec dana ozdravio sam od groznice, ali još jedan mjesec trebalo je, dok sam mogao uspravno stajati. Volio bih umrijeti, nego pretrpjeti još jedamput tu kušnju.«

U JESEN

Spjevao Ante Jakšić

Male, tanane ruke
ko modro makovo cvijeće
na stolu skrušeno šute,
a vani:
naviru boje,
i lišće pada na pute,
i gasnu bolno
minute.

Na zidu pobožni, sveti
iz davnih dana portreti,
u vazi prignute glave
dvije su uvele ruže,
pod selom jablani viti
za suncem
skrušeno
tuže . . .

I opet proljeće minu,
i mnoga bijela nada
u suton slomi se tiho
ko nježna na vjetru grana
uz refrain
minulih dana . . .

A male, tanane ruke,
ko modro makovo cvijeće
na stolu skrušeno šute,
dok vani naviru boje,
i lišće pada
na pute,
i gasnu bolno
minute . . .

OBITELJ U DANAŠNJEM DRUŠTVU

Napisao Dr Velimir Deželić, sin

U predzadnjem broju »Obitelji« bio je objavljen program zasjedanja Hrvatskoga socijalnog tjedna u Zagrebu od 25. do 31. listopada o. g. Vidjelo se, da će tu dvadeset i sedam stručnjaka svestrano i s raznih gledišta razmotriti pitanje obitelji u današnjem društvu. — Ali nitko nije tada mogao ni slutiti, da će ta tema tako živo zainteresirati tolik broj publike, i da će se ta priredba pretvoriti u serioznu manifestaciju za hrvatsku kršćansku obitelj!

Već na Zazivu Duha Svetoga, 25. listopada, lijepa barokna crkva sv. Katarine bila je premalena, da primi sve učesnike, koji su došli da prisustvuju toj pobožnosti i da čuju prvu alokuciju o moralnom značenju obitelji, što ju je izrekao zagrebački nadbiskup koadjutor Msgr. dr Alojzije Stepinac.

A bivša Hrvatska sabornica, u kojoj se iza toga održalo svečano otvorenje zasjedanja Hrvatskoga socijalnog tjedna, sa svim svojim sjedištima, prostorima između redova sjedala i galerijama, nije mogla primiti brojne predstavnike krvatskih kulturnih društava i ustanova, te izaslanike organizacija Katoličke Akcije.

Otvorenju je prisustvovalo šesnaest nadbiskupa i biskupa, koji su se upravo nalazili na Biskupskoj konferenciji i to je jedinstveni slučaj, da bi nekoj svečanosti prisustvovalo toliko crkvenih dostojanstvenika.

Predsjednik Hrvatskoga socijalnog tjedna ugledni sveučilišni profesor dr Juraj Ščetinec, pri otvorenju je najprije pročitao posebno pismo Nj. Sv. Pape Pija XI. poslano Hrvatskom socijalnom tjednu. Tada je Hrvatski Socijalni tjedan u ime Crkve pozdravio zagrebački nadbiskup-koadjutor Msgr. dr Alojzije Stepinac; u ime Hrvatskoga sveučilišta rektor sveuč. prof. dr Edo Lovrić; u ime Visoke ekonomsko-komercijalne škole prof. dr Filip Lukas, predsjednik »Matice Hrvatske«, u ime Više pedagoške škole prof. dr J. Petz; u ime Bogoslovske akademije sveuč. prof. dr Fran Barac i t. d. Svaki govor ovih reprezentanata naših najviših naučnih ustanova bilo je kratko predavanje i učesnici su te pozdrave saslušali s naročitom pažnjom i najvećim odobravanjem.

Iza toga je slijedio tjedan najozbiljnijega rada: Još dvije daljne alokucije crkvenih dostojanstvenika. Trinaest stručnih predavanja naših najboljih sociologa, ekonomista, pravnika, pedagoga i teologa. Četiri ankete i konferencije, koje je vodilo devet socijalnih praktičara. — Kroz sedam radnih dana, i do sedam sati na dan, svako prije i poslije podne držalo se zasjedanje Hrvatskoga socijalnog tjedna. I Jeronimska dvorana, u kojoj su se držala predavanja i ankete, bila je iz dana u dan punija. Stručna predavanja posjećivalo je redovno oko 500 slušača, alokucijama u crkvama prisustvovalo je preko 2000 a najveća zagrebačka dvorana, u koju stane preko 6000 ljudi, bila je prepuna, kada su izrečena dva zaključna govora Hrvatskoga socijalnoga tjedna: obitelj i narod i obitelji je vođa Krist.

Hrvatskom socijalnom tjednu, koji je zasjedao u sedmici pred blagdanom Krista Kralja, a raspravljao pitanje obitelji u današnjem društvu, prisustvovalo je građanstvo i radništvo, a u posljednja tri dana i veliki broj seljaka. U Zagreb je došlo i mnogo učesnika iz raznih krajeva. A sve je vezala u jednu zajednicu jedna najrodoljubnija misao i želja: da se podiže i jača zdrava, skladna, ćudoredna i kršćanska obitelj u hrvatskome narodu!

Slika desno:

S HRVATSKOG SOCIJALNOG TJEDNA U ZAGREBU OD 25. DO 31. X. O. G.

Naša slika prikazuje slušatelje predavanja Hrvatskog socijalnog tjedna u Jeronimskoj Dvorani, gdje je održan najveći dio predavanja, govora i anketa o raznim pitanjima obitelji

ŠKRTAC

Neki lakomac putovao je sa svojim sinom kroz šumu, kad najednom skoči iz grmlja tigar, navali na putnike i odvuče oca. Sin dohvati svoj luk i uperi strijelu na bok tigrov. Otac, kojega je tigar nosio u raljama, opazi to i dovikne sinu:

»Uzmi tupu strijelu, sinko, tko će kupiti od tebe kožu, ako bude na njoj rupa?«

MOĆ MUZIKE

Kad je g. 1713. sklopljen mir u Utrechtu, uskrati Đuro I. engleski svoj potpis na pomilovanje pristaša dinastije Stuartove.

Drugi dan u jutro služila se u Londonu svečana misa zahvalnica radi sklopljenoga mira, kod koje su svirali Händelov »Tebe Boga hvalimo«. Đurđa je veličanstvena muzika Händelova ganula tako da je vrativši se iz opatije Westminstera u svoj kabinet, sam od sebe potpisao amnestiju, premda ga dan prije na taj potpis nikako nijesu mogli nagovoriti.

POMORSKA BLOKADA NEKADA I DANAS

Napisao Nikola Žic

U svim je vjekovima bilo pustolova i pljačkaša na kopnu i moru. Naročito su velike vrijednosti svakojake robe na trgovačkim brodovima sviju mora uvijek mamile smjele pomorce na gusarenje. Ovakve su proste razbojnike, koji su od davnine u svako doba, mirno i ratno, izvodili zločine na obalama brodivih rijeka i mora, otimačinom i ubijanjem, stari Grci zvali peirates, a Rimljani su ih prozvali pirati, a mi velimo gusari. Pomorstvo i gusarstvo je u tijesnoj vezi. Jedno zavisi od drugoga. Gdje se razvije pomorstvo, odmah nikne i gusarstvo. Ovoga je bilo uvijek i svagdje, a ni danas još nije posve utamanjeno.

Ako znamenita plovidba Argonauta nije pusta bajka, onda ona predstavlja najdrzovitiji i najuzbudljiviji gusarski pohod. Pomorstvo Grka bijaše većinom gusarsko, a ne trgovačko, i to nije, po svjedočanstvu Homerovu, smatramo sramotom. More, zvano također »područje gusara«, bijaše od pamtivijeka slobodno polje za svakovrsna nasilja, baš kao i gorje, a među njima je razlika samo u tome, što je gorje ne samo mjesto slobode nego i nepodnošljive bijede i pogaženih prava.

Etruščani bijahu dugo vremena prvaci u gusarstvu. Brodarska se kvaka za hvatanje proganjanoga broda smatra njihovim izumom. Oni zavladaše Tirenskim morem i na gusarenju osnovaše svoje bogatstvo. Iliri, prastari stanovnici našega primorja, bijahu njegovi neograničeni gospodari na kopnenoj i morskoj strani. Imali su čitave eskadre liburna, t. j. brzih ilirskih brodova sa dva reda vesala, udruženih u cilju zajedničkih gusarskih pothvata. Kad su rimski poslanici zatražili od kralja Agrona, da tome bude jednom kraj, ilirski kralj odgovori, da je gusarenje na moru po običaju i zakonu Ilira dopušten obrt, bez koga ne može biti njegov narod.

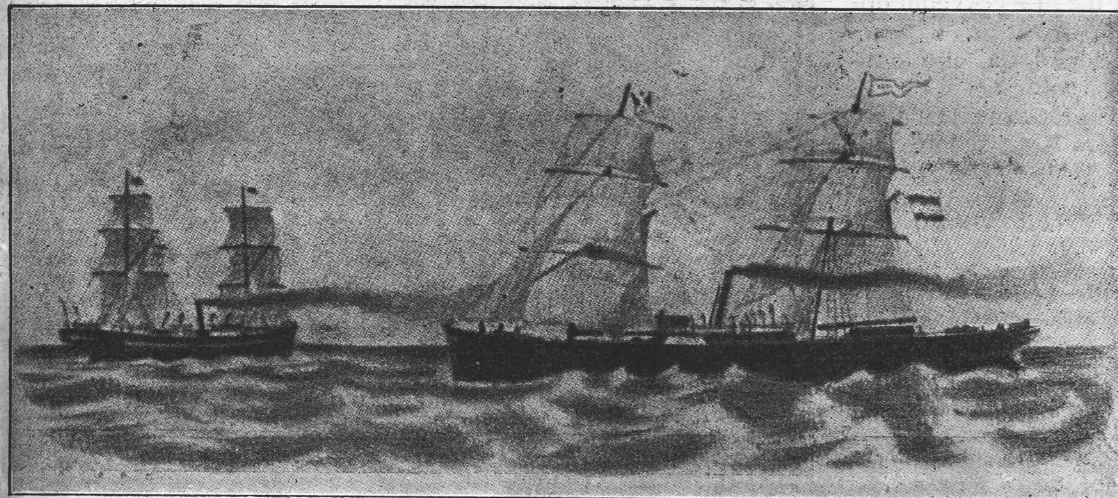
Kad je u Rimu uništenje gusarstva postalo državnim pitanjem prvoga reda, taj je zadatak u narodnoj skupštini povjeren Gneju Pompeju s ovlaštenjem, kakvo ne bijaše nikada do sada preneseno na jednoga jedinoga čovjeka. Pompej potuče i rastjera gusare cijeloga Sredozemnog mora u sama tri mjeseca. Osvoji ili primi na predaju oko 400 brodova i čamaca, među njima 90 pravih ratnih galija i donese u Rim mnogo blaga.

Pomorski je saobraćaj u toku cijeloga srednjeg vijeka bio u vlasti gusarskih pomoraca. Njihovo brodovlje, sastavljeno najvećim dijelom od malih, otvorenih (bez palube) i brzih lađa na jedra i najmanjim dijelom od brodova sa dva ili tri reda vesala, plovilo je u skupinama eskadra pod zapovjedništvom admirala na galiji, koja se sjala od zlata i grimiza.

Spomenut ćemo par vijesti o pomorskome gusarstvu iz najnovijega vremena. Dne 22. srpnja 1932. svladaše meksički banditi posadu engleskoga teretnoga parobroda »Santa Marina«, koji je plovio iz Puerta u Ague Dulce, odnijevši sav novac u iznosu od 22.000 pesosa. Dne 5. rujna 1932. približi se holandskome parobrodu »Galileses«, koji se prije dva dana usidrio oko ponoći pred ulazom u luku Constanze, više čamaca s maskiranim gusarima, kojima pođe za rukom žurno se popeti na brod, obuzdati stražu i prenijeti na svoje čamce gotovo sav teret, prije nego je iz sna alarmirana sva brodska momčad.

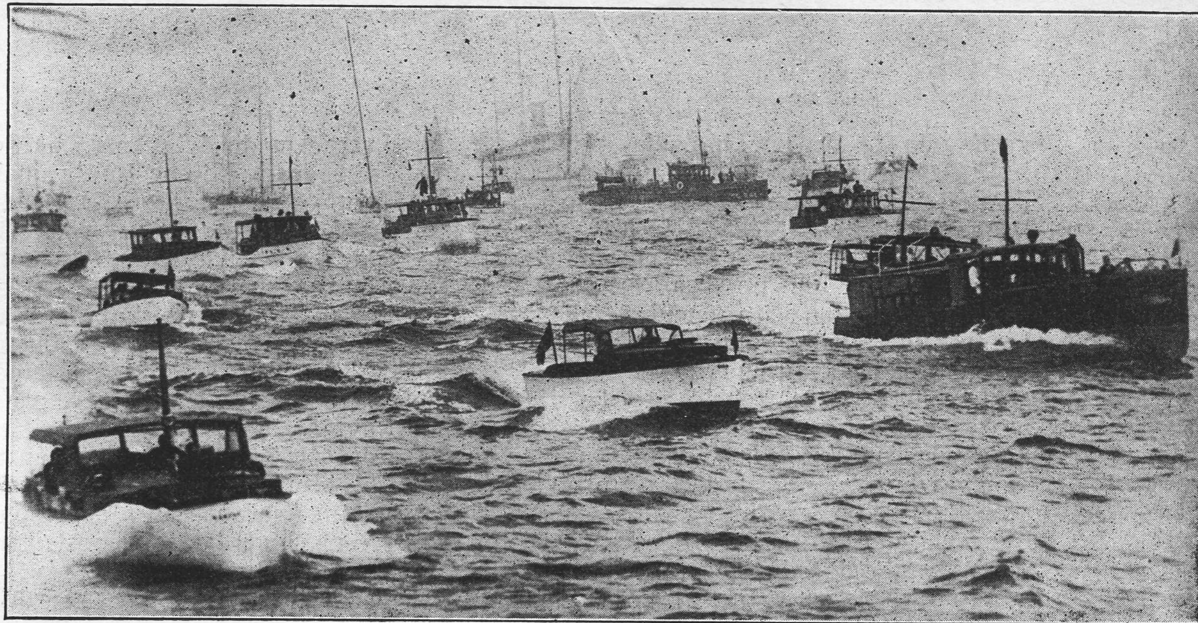
U toku vremena i nevolja razvilo se običajno pomorsko pravo, koje malo pomalo prihvatiše i do danas drže one države, kojima je stalo do sigurne plovidbe. Po međunarodnom pomorskom pravu su brodovi, koji plove otvorenim morem, plivajući objekti svoje domovine (prolongation du térritoroire) i stoje pod vrhovništvom i zaštitom vlastite države. Njihov je vanjski znak državna zastava. Brodovi, koji bez državnoga ovlaštenja, dakle bez prava, nose državnu zastavu, i koji silom nastupaju protiv stranih osoba ili protiv stranoga dobra, jesu gusarski brodovi. Svaka država imade pravo pobijati gusarstvo i na otvorenome moru, koje nije ni pod čijim vrhovništvom, jer služi svim narodima, iz čega slijedi pravo slobodne plovidbe, i dakako u svojem moru uz obalu. Prema međunarodnom pravu prava je granica države na morskoj strani određena dohvatom hica iz topa (terrae dominium finitur, ubi finitur armorum vis), dakle u pojasu od nekoliko morskih milja (morska milja iznosi 1855 metara).

Uz obalu je plovidba (cabotage) dopuštena samo vlastitim državljanima. Brodu, koji se nalazi u pogibelji, ne smije se zanijekati pravo u nuždi (droit de rélache forcée), t. j. prilaz k obali i boravak na stranome teritoriju. Pobrežno pravo (žalovina), koje se sramotno prakticiralo

Slika lijevo:
PRVI PAROBROD, KOJI JE G. 1871. POČEO REDOVITO SAOBRAĆATI IZMEĐU AMERIKE I NJEMAČKE, IMAO JE (OSIM PARNOGA STROJA I JEDRA

Slika desno:
PRIZOR NA MORU, KAD SE SASTANU RAZNE VRSTI RATNIH BRODOVA

u srednjem vijeku (ius naufragii), zamijenjeno je u novije doba pravom na nagradu za pomoć spasavanja (Bergelohn). U morskim tjesnacima, koji spajaju dva otvorena mora, ne smije se brodovima zabraniti prolaz. Po londonskom ugovoru od 1841. izuzetak čine Bospor i Dardanele, kojima ne smiju prolaziti strani ratni brodovi. Crno more je po pariskom miru od 1866. neutralizirano. Suezki kanal je kao umjetni vodeni put po kolektivnom carigradskom ugovoru od g. 1888. slobodan ratnim brodovima sviju naroda također u ratno vrijeme, a Panamski je kanal kao međunarodni prometni put proglašen međunarodnim i neutraliziranim za svaku zastavu.

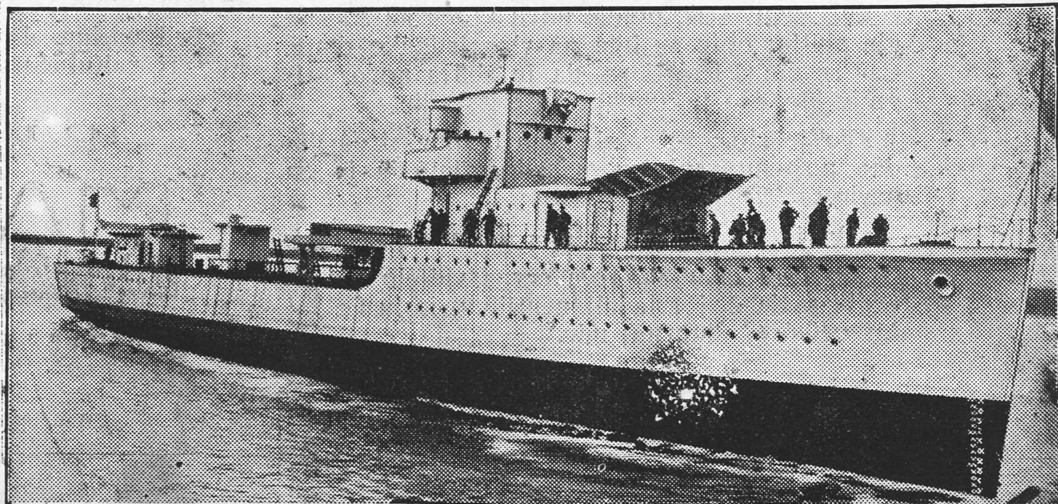
Pored razbojničkih gusara imade i druga vrsta gusara, koji se u romanskim jezicima zovu corsaire, corsaro, Nijemci im kažu Kaper, a mi bismo mogli reći brodolovac. Takovi su na pr. naši senjski uskoci. Oni bijahu prema poslovici »Ko se ne osveti, taj se ne posveti« hrabri i nepomirljivi dušmani Turaka. U doba, kada je najbujnije cvalo razbojničko viteštvo i kad je glavno obilježje odnosa među ljudima bilo pravo jačega (Faustrecht), svaka se odmazda i svaka se osveta nevjernicima smatrala pobožnim djelom pravoga viteštva. I viteški su redovi dizali gusarske pohode na muslimane smatrajući to najčasnijim poslom vitezova. Uskoci su udarali na Turke po kopnu i moru.

Kako su oni vječito četovali morem smiono i uspješno protiv turskih brodova, koji su plovili Jadranom, odobravali su im junaštva i papa i Mleci i Habsburgovci. Stoga dobiše pravo brodolova (Kaperei). Kad su junačka djela senjskih uskoka bila svuda poznata, pridruže im se s vremenom sa svojim brodovima svakojaki pustolovi sviju naroda (venturini), kao otpušteni plaćenici, nezadovoljni građani Italije i Španije, osvetljivi bjegunci i različiti ljudi, koje je spajao duh bune, opozicije i progona, i koje su nevolja, prkos i drzovitost mogli držati na okupu. Stoga se uskočko brodolovstvo na Jadranu naskoro izrodilo u zlo, koje su sve susjedne države stale pobijati.

Drugi je primjer ovakva brodolova iz XIX. vijeka, kad je buknuo rat između sjevernih i južnih država u američkoj Uniji. Savezne države na sjeveru proglasiše i provedoše blokadu konfederativnih država na jugu, koje su zbog toga izgubile vezu s ostalim svijetom. Da se odupru toj nevolji, konfederalci odlučiše i organiziraše brodolov protiv sviju brodova federalaca u svim morima. Sada je nastao silan naizmjenični lov. Stotine su brodova uništene, a bilo bi ih i preko tisuću, da mnogi nisu raspremljeni ležali u sigurnim lukama ili prodani drugim narodima (samo Englezima 715 velikih brodova) Konfederalci su postigli brodolovom svoju svrhu, jer trgovačka zastava federalaca bijaše nestala s mora.

I Napoleon je nekada bio proglasio blokadu protiv Engleza, no ta blokada bijaše tek po imenu, jer on nije imao brodova. Bez ratnoga brodovlja bijahu i južne države Unije, ali kad se oboružaše okretnim lađama smionih brodolo-

Slika desno:
NITI OVAKVI MODERNI MORSKI ORIJAŠI NISU SIGURNI OD IZNENADNIH GUSARSKIH NAPADAJA, kako nam to dokazuju vrlo česti napadaji na trgovačke i ratne brodove u Sredozemnome moru

vaca, bila je skršena blokada njihove obale, koju su isprva vrlo uspješno provodili ratni brodovi sjevernih država Unije. Posljedice brodolova bijahu za zaraćene stranke vrlo važne. Konfederalne države su bile na mukama s izvozom i uvozom. Kao posve agrarne države, koje su proizvodile naročito pamuk i duhan, a za ratovanje su trebale svaku ratnu potrepštine, bile su pod svaku cijenu upućene na saobraćaj s inozemstvom, koje je trebalo za sebe njihova pamuka i duhana, a nudilo im industrijske proizvode za rat. Dok su jedni ulagali silne napore, da se blokada održi, a drugi, da se probije, razvilo se silno kriomčarenje agrarnih proizvoda u Evropu i industrijskih proizvoda iz Evrope.

Iz svega se dosadašnjega vidi, da je gusarstvo prosto razbojstvo, a brodolov je pratilac ratovanja među državama i narodima. I nedavno se zbog rata, koji je Italija imala protiv Abesinije, mnogo se govorilo o sankcijama Društva naroda prema Italiji. Da se spriječi kriomčarenje oružja zaraćenim stranama,, spremala se blokada, do koje međutim nije došlo. Sličan slučaj se desio i u španjolskom građanskom ratu, a još danas su na redu iznenadni napadaji gusarskih podmornica i brodova na trgovačke i ratne brodove u Sredozemnom moru. Tako se iz rata dvojice može posve lako izleći rat između više država. Sreća bi za čovječanstvo bila velika, kad bi konferencije, koje neprekidno o tom vijećaju, imale više uspjeha. Međutim se ta vijećanja vuku u beskonačnost, a ratovi se vode.

Gusarstvo je razbojstvo, a brodolov... Ipak je istina, da nije isto, kad dvojica čine isto.

DRAGOCJENA ZAUŠNICA

Car Pavao I., premda je bio pravoslavac, bio je izabran velikim meštrom reda Malteških vitezova, koji je bio osnovan za križarskih ratova, poslije pada Svete Zemlje u saracenske ruke prenesen na Rod i zatim na Maltu.

Pavao zapovjedi jednoga dana Kaptolu reda, da mu načini nove insignije velikoga križa, koji je nosio na vrpci oko vrata.

Poslije kratkoga vremena dođe mlad činovnik od Kaptola i preda caru kutiju s križem i vrpcom. Car se vrlo obraduje i objesi križ o vrat, ali da vidiš čuda: križ mu je visio taman na trbuhu, jer je vrpca bila dugačka.

Car, koji je bio ne samo osjetljiv, nego je imao vladanje moskovskoga samodršca, pomisli, da su mu se u Kaptolu htjeli narugati, pa se okrene i siromahu činovniku ni krivu ni dužnu prišije vruću zaušnicu i pokaže mu vrata. Nato dozva svoga ljubimca generala Kutuzova. Ovaj nađe cara, gdje uzrujan šeće gore dolje po kabinetu i udara se po želucu.

»Gledaj, Kutuzove,« vikne mu car, »kako su me ti ljudi rasrdili. Napraviše mi tako dugu vrpcu!«

Kutuzov opazi na stolu drugu škatulu, u kojoj su ležale stare insignije i reče: »Ovdje će svakako biti mjera, po kojoj je vaše veličanstvo tu novu vrpcu dalo napraviti.«

Car snimi križ, položi novu vrpcu na staru i gle zbilja: obje su bile na vlas jednako duge. Car se umiri i sjeti se, da je zbilja nove insignije bio dao načiniti po mjeri starih.

»To je zlo,« reče, »ja sam onomu siromahu dao poštenu zaušnicu, a sad vidim, da je on nevin.«

»On je još u predsoblju,« odgovori general.

»Zovi ga ovamo!« reče car, i vidjelo mu se na licu, da želi svladati nepriliku, koju je taj čas osjećao. Činovnik uđe.

»Kako se zoveš?«

»Engelhardt.«

»Što si ti?«

»Pomoćnik ravnatelja u Kaptolu.«

»Zašto nije on sam došao?«

»On je već pola godine bolestan.«

»Kutuzove, piši: Ravnatelj ide u mirovinu. Jesi li napisao?«

»Jesam, veličanstvo!«

»Ravnateljem imenujem gospodina Engelhardta.«

Engelhardtu zapne riječ u grlu i on je samo dubokim naklonima zahvalio caru.

»U kojem si stepenu sada?«

»Dvorski savjetnik.«

»Piši: dvorskoga savjetnika unapređujem na kolegijskog savjetnika.«

Zatim se opet okrene k Engelhardtu.

»Imaš li imanje?«

»Ja živim od svoje plaće.«

»Piši: Ravnatelj i savjetnik kolegija Engelhardt dobiva selo i trista duša. I sada zdravo!«

Engelhardt se iznova pokloni i udalji se kao omamljen. Car učini još nekoliko koraka po kabinetu, zatim potrči k vratima, otvori ih i vikne za Engelhardtom, koji je odlazio: »Državni savjetnik!«

»Sad mislim, da će zaboraviti dobivenu ćušku,« reče Kutuzovu i zatvori vrata.

KROZ LEDENU SIBIRIJU

NAPISAO KS. DE MAISTRE — PREVELA ZLATA L. PERINIĆ (Nastavak)

Starci su počeli tiše govoriti, a riječi, koje je od vremena do vremena Paraskeva čula, nisu je mogle umiriti.

»Nitko je nije vidio, da je k nama ušla,« rekoše starci, »ne zna se čak niti, da se u selu nalazi!«

Onda su govorili još tiše.

Iza nekog vremena šutnje, i kada su se u djevojčinoj mašti stvarale najstrašnije slutnje, ona najednom opazi, da se kraj nje pojavila glava strašne starice, koja je dopuzila na peć.

Sva joj se krv sledila u žilama.

Djevojka ju je preklinjala, da joj pošteti život, te ju je opet uvjeravala, da nema više novaca.

No okrutna je starica šuteći pretraživala njezino odijelo pa i cipele, koje joj je skinula.

Čovjek donese svjetiljku te je pretraživao kesicu s putnicom i otvorio ruke. Kad su starci uvidjeli, da od novaca nema ništa, sišli su sa peći i ostavili djevojku više mrtvu nego živu.

Ovaj strašan prizor, a još više strah, da se ne ponovi, nisu joj dali dugo da zaspi.

Ali kad se uvjerila po njihovom jednoličnom disanju, da su zaspali, pomalo se umirila; a umor, koji je svladao strah, doprinio je te je i ona zaspala tvrdim snom.

Već se bilo dobrano razdanilo, kad ju je stara probudila... Ona je sišla s peći i začudila se, kad ih je vidjela s prirodnim i prijatnijim izgledom.

Htjela je otići, ali su je oni zadržali, da nešto pojede.

Stara je počela pripravljati sa puno više žurbe nego uveče. Izvukla je iz peći jedan lonac kiselog zelja s mesom i nagrabila joj obilati obrok. Međutim muž otvori jedna vratašca na podu, pod kojima je bila jedna posuda s pićem, i natoči jednu veliku čašu.

Ona se malo umirila tim lijepim postupkom, pa je iskreno odgovarala na njihova pitanja i ispričala im nešto iz svoje prošlosti. Oni su pokazali, da ih to zanima, i time su htjeli da se opravdaju radi sinoćnjeg prestupka. Oni su je uvjeravali, da su htjeli doznati, ima li ona novaca zato, jer su krivo sumnjali, da je ona kradljivka. Ali da se može uvjeriti po svojem novcu, da nisu imali namjere da sami budu kradljivci.

Paraskeva se oprostila s njima ne znajući ni sama, da li treba da im zahvali. Ona je htjela da se što prije udalji od njihova kuće.

Kada se za nekoliko vrsta udaljila od sela, bila je znatiželjna na svoj novac.

Čitalac će biti iznenađen, kao što je i ona sama bila, kad je našla mjesto 80 kopjejki 120. Starci su joj dodali 40.

Paraskeva je vrlo rado pričala o ovoj zgodi, kao o očiglednom dokazu zaštite Božje, koji je najednom umekšao srca onih nepoštenih ljudi.

Poslije nekog vremena došla je u drugu opasnost, koja ju je vrlo uplašila... Jednog je dana imala da prođe veliki put, te je pošla rano, u dva sata ujutro od kuće, u kojoj je noćila.

Kad je izlazila iz sela, napadne je jedna grupa pasa, koja ju je opkolila. Ona je počela trčati i branila se svojim štapom, a to je njih još više tjeralo u bijes.

Jedan ju je od njih uhvatio za suknju i razderao ju. Ona se sruši na zemlju i preporuči se Bogu. Osjetila je čak sa užasom, da ju jedan njuši po vratu svojom hladnom njuškom.

»Mislila sam, da će me onaj,« govorila je, »koji me je spasio od bure i od kradljivaca, spasiti i sada iz ove opasnosti.«

Psi joj nisu učinili nikakvo zlo, a jedan seljak, koji je onuda prolazio, rastjerao ih je...

Došla je zima... Paraskeva se morala zadržati osam dana u jednom selu radi snijega, koji je toliko napadao, da su putevi postali neprohodni. Kada su bili malo ugaženi od saonica, odlučila je da nastavi put. Ali seljaci, kod kojih je bila na stanu, uvjeravali su je, da je to vrlo opasno.

Putovanje je u ovakovim prilikama nemoguće i za najsnažnije ljude, koji bi sigurno zalutali u ovim ledenim pustarama, kad vjetar nanosi snijeg i zatrpa puteve.

Na njenu sreću dođe u selo jedna karavana saonica, koja je nosila hranu za božićne praznike u Jekaterinenburg.

Vozari su joj dali mjesto na jednim saonicama. No uza svu brigu, koju su ti čestiti ljudi imali za nju, njezino odijelo nije bilo za zimu, te joj nije bilo moguće podnijeti studen, premda su je bili zamotali u pokrivače, kojima pokrivaju robu.

Djevojka je četvrtog dana postala tako slaba, da kada se karavana zaustavila, ona nije imala snage da siđe iz saonica. Bila se ukočila.

Prenijeli su je u krčmu, koja je po prilici trideset vrsta udaljena od svakoga naselja. Tu se nalazila i stanica za poštanske konje.

Seljaci su opazili, da joj se jedna strana lica smrznula te je počeše trljati snijegom i iskazivati joj svaku pažnju. No odrešito su odbili, da je dalje povedu, te su je uvjeravali, da bi si-

gurno propala, kad bi bez bunde putovala po ovakvoj studeni, koja bi mogla još i pogoršati.

Djevojka počne gorko plakati, jer je predviđala, da više ne će naći takvu povoljnu priliku i tako dobre ljude, koji bi je poveli. S druge strane gospodar one krčme nije bio ni najmanje raspoložen da je primi te je na svaki način htio da ona pođe s onima, koji su je i doveli.

U toj nezgodi osjeti, kako mora napustiti nadu, da će otići do Jekatarinenburga bez opasnosti. Spusti se u jedan ugao sobe, a teška bol joj pritisne dušu.

Takav njezin položaj dirnuo je njezine vođe te se odlučili, da joj kupe jednu ovčju bundu, koja stoji samo pet rubalja; ali na nesreću nisu je imali gdje kupiti. Nitko od stanovnika nije htio da žrtvuje svoju, jer je bilo teško nabaviti. Seljaci su jednoj djevojci iz krčme ponudili sedam rubalja, ali ona nije ni za te novce htjela da im dade svoju bundu.

U toj nezgodi najedamput jedan od najmlađih vođa predloži poseban prijedlog, koji je Paraskevi omogućio da produlji put.

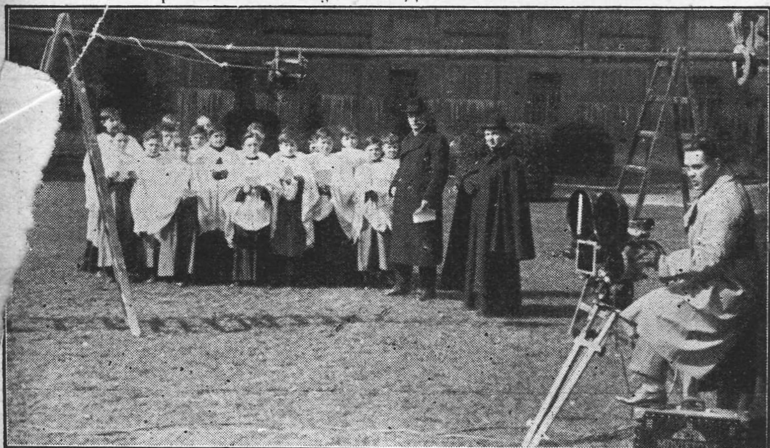
»Mi ćemo joj,« reče on, »redom pozajmiti naše bunde — ili još bolje: ona neka uzme moju, a mi ćemo se na svakoj vrsti mijenjati.«

Svi su pristali na taj prijedlog i odmah izračunali udaljenost i koliko će puta morati da mijenjaju bunde. Ruski seljaci hoće da znadu svoj račun i teško se puštaju prevariti.

Paraskevu su namjestili na jedne saonice i sasvim su je dobro ovili u bundu. Onaj mladi čovjek, koji joj je ustupio svoju bundu, pokrije se pokrivačem, kojim se ona dotle služila, započne iz svega glasa pjevati — i karavana krene. Promjenu bunde obavljali su točno iza svake vrste i karavana prispije vrlo brzo i sretno u Jekatarinenburg.

Za vrijeme čitavog putovanja Paraskeva se neprestano molila Bogu, da sačuva zdravlje njezinih vođa, da se ne bi razbolili radi njihova dobrog postupka.

Kad su došli u Jekatarinenburg, Paraskeva je odsjela u istoj krčmi, u kojoj su odsjeli i njezini vođe. Kad je gazdarica doznala od vođa dio nezgoda mlade djevojke i kad je razumjela prema njihovu opisu, da je bez novaca, počne joj nabrajati osobe iz mjesta, koje važe kao najplemenitije. Ujedno joj je savjetovala, neka se obrati na njih, da dobije njihovu zaštitu i potrebitu pomoć za dugi put, koji još ima da prevali . . . Ona je između ostalih pohvalila i neku gospođu Milin, koja je vrlo susretljiva, koja čini mnoga dobra siromasima i čija je dobrota poznata u cijelom gradu.

Ljudi iz krčme potvrdili su istinitost te pohvale.

Iako Paraskeva nije razumjela gazdaričinu namjeru, ipak je bila prisiljena da traži drugo utočište. Krčma je bila ono, što Rusi zovu »kuća za odmor«. Takva se kuća obično sastoji od prostrane šupe za konje, koja ima samo pokriven krov. A u njezinom uglu nalazi se jedno toplo mjesto, koje zauzima četvrtinu šupe. Putnici se poredaju kako mogu u tom jedinom odjeljenju. Tu im daske služe za postelju; a oni koji nemaju mjesta, penju se na peć.

Sutradan Paraskeva izađe dosta rano s nakanom, da pođe do gospođe Milin. Ali po svom običaju pođe najprije u crkvu, u kojoj je našla na okupu toliko svijeta, koliko ona dotada nikad nije vidjela.

Bila je nedjelja.

Ubrzo je bila zapažena. Koliko zbog svojih usrdnih molitava, toliko zbog svoje torbe i odijela, koje je nosila, a koje ju je odavalo kao stranu osobu.

Na izlasku iz crkve neka ju gospođa upita, tko je i odakle je. Paraskeva joj s nekoliko riječi odgovori te se spremala, da pođe dalje napomenuvši usput, kako želi da potraži gostoprimstvo kod gospođe Milin, o čijoj dobroti i čovjekoljubivosti govori čitav svijet.

I baš je govorila s gospođom Milin, koja je tako čula pohvalu o sebi na način, koji se nije nikako mogao označiti kao laskanje. — Ta dobra gospođa, prije nego što se Paraskevi predstavila, htjela je da se na čas zabavi njezinom zabunom.

»Ta gospođa Milin,« reče joj, »koju su vam toliko hvalili, nije baš tako darežljiva, kako to vi mislite. Ako mi hoćete vjerovati te poći sa mnom, ja ću vam naći bolje utočište.«

Paraskeva prema svemu onome, što je čula u krčmi o gospođi Milni, nije se složila sa mišljenjem svoje nove poznanice. Pošla je s njom, a nije ni odbila ni prihvatila njezin prijedlog.

»Uostalom,« reče joj gospođa Milin, videći da Paraskeva usporuje svoje korake, »ako vi baš hoćete da pođete do te gospođe, njezina je kuća nekoliko koraka odavle. Pođimo k njoj, pa ćete vidjeti, kako ćete tamo biti primljeni. Obećajte mi, da ćete poći sa mnom, ako vas tamo ne zadrže.

Paraskeva ništa ne odgovori, nego uđe u kuću i obrati se posluzi gospođe Milin pitajući, da li je njihova gazdarica kod kuće. Djevojke, začuđene tim pitanjem, koje je napravljeno u prisutnosti same njihove gazdarice, nisu ništa odgovorile.

»Mogu li vidjeti gospođu Milin?« ponovi Paraskeva.

»Pa evo je,« reče jedna djevojka.

Paraskeva se okrene i opazi gospođu Milin sa raširenim rukama.

(Nastavit će se.)

Slika lijevo:
PJEVAČKI ZBOR DJEČAKA-PJEVAČA IZ BEČA priredio je 9. o. mj. u velikoj dvorani Zagrebačkog Zbora svoj koncerat

ČAROBNO VJENČANJE

NAPISAO GABRIEL DE LAUTREC — PREVEO K. MOSKATELO — ILUSTRIRAO R. DE LA NÉZIÈRE

(Nastavak)

Ali to očajno stanje na sreću nije dugo potrajalo. Ta bio je mlad, pun žara. Njegova odvažna narav ga podiže, on otvori oči i sada mnogo mirnije nego prije, ispita okolnosti, u kojima se nalazio. To je i trebalo.

Bila je to skoro posve prazna sobica sa zidovima od velikog uglatoga kamenja. Takav izgled tamnice odmah je nesretniku pokazao svu težinu udesa. Po svodu su praminjali oblačići paučine, koja se vukla i po uglovima prostorije. Po zidovima su stajali zajedljivi natpisi, urezani u kamen iglom, te je i time vještica svoje junake plašila. Cijeli se namještaj sastojao iz drvene klupe, krčaga vode i kreveta iz tvrdih dasaka, na kojem je mladić bio izvaljen. Bila su tu samo jedna vrata, s gvozdenim rešetkama, strašna izgleda. Teško da bi se koji luđak našao, koji bi ih kušao srušiti. Iznutra se nije vidjela ključanica. Mora da je bila izvana. Utamničenik je čuo pred vratima spor i pravilan hod stražara.

Okrenuvši se na drugu stranu Kraljević ugleda prozor: bio je četverouglat, vrlo širok, s jakim rešetkama. Približi klupu zidu i pope se na prozor.

Baci pogled na kraj. Bila je to pusta ravan, zasađena tek gdjegdje suhim brestovima. Vrlo daleko vidjelo se drveće u šumi. Ni pjev ptica nije se čuo. Vladala je bespomoćna tišina.

Sobica nije bila previsoko. Možda u prvom katu. Ali koja korist od toga? Svejedno kao da se nalazila na vrhu tornja.

Kraljević sjedne tužno na svoj krevet i zadube se opet u turobne misli.

Najednom bljesne mu u pamet misao o čarobnoj travi Dragore. Kako da na to nije prije mislio? Potraži kesicu, gdje je bio skrio amanet. Ali ta je bila iščezla, a s njom i njegov mač.

Sjeti se, da je u njoj bilo i nešto hrane za put. Zadnji put je jeo prošlog dana u podne. Glad se počeo veoma javljati. Ali što će mu glad? Pa da i pogine od iznemoglosti u toj sobici, bilo mu je svejedno od onog časa kad je izgubio nadu, da će zadobiti svoju zaručnicu. Ah, da mu je umrijeti gledajući obožavano lice one, koja nikad ne će njemu pripadati!

Izvadi iz svojih njedara sliku Kraljevne. Ali u taj čas pane na tle stvar, na koju je bio posve zaboravio: Pođe k prozoru, da ga bolje pogleda.

U taj čas začuje korake na hodniku. Hod se približavao vratima. Jedva dospije sakriti sliku i pero. Začu klopot brave. Vrata se naglo otvoriše. Jedna željezna ruka uhvati njegovu te je bio prisiljen da sjedne opet na krevet.

»Čekajte, čekajte, gospodičiću,« reče neki promukao i grub glas, »zar niste zadovoljni s našom gostoljubivosti? Sanjate li valjda o nekom novom društvu? Ova krletka vam se čini nedostojna vas, lijepa ptičice?«

Kraljević ne odgovorivši ništa pogleda prijezirno govornika. Iako bez oružja, bio bi najradije navalio na tog oružanog bezobraznika, prosta i živinskog izgleda. Ali iza toga bilo je još i drugih, žestokih i grubih. Nosili su koplja i duge mačeve. Morao je čekati bolju priliku.

Vještica Karonja dobro je predvidjela bila prvu želju svog zatočenika za slobodom i dvorac je u unutrašnjosti i izvana bio pomnjivo čuvan. Možda će straže kroz neko vrijeme popustiti, ili će Kraljević kojega stražara prevariti.

Tamničar je izgledao prost i glup. Videći, da je utamničenik miran, da sjedi mirno na rubu kreveta, izađe začas van, ali vrlo oprezno držeći pritom vrata jednom rukom. Pokaže se opet i stavi na tle nešto proste hrane. Bit će to ista hrana, koju su primali ostali vojnici, a za našega Kraljevića nisu priređivali ništa posebno.

(Nastavit će se)

ŽELJEZNA RUKA UHVATI KRALJEVIĆA

Zdravlje

Koliko vremena treba za probavu pojedinih jela? Mlijeko i rižu probavlja želudac za manje od jednog sata. Meka jaja i neke ribe za podrug sata; grašak i špinat za dva sata; zob, sirova jaja i kelj za 2 sata; grah i krumpir za dva i po sata; kruh, šunku, piletinu, teletinu za 3 sata; crni kruh, jarčevinu, svinjetinu i govedinu za 4 sata; suho meso i tvrda jaja za 5 sati. Po tom se vidi, koja jela mladu želucu najbolje prijaju. Š.

Životinjski otrovi. Neke životinje proizvode otrov, koji je pogibeljan ljudima, životinjama ili bilju. Ako taj otrov uđe u mreže ili životinjsko tijelo, onda može prouzročiti bolest, dapače i smrt. Te otrovne životinje jesu: pauci, čele, ose, stršeni i zmije. Te životinje ispuštaju otrov iz sebe ili radi svoje obrane, ili radi hvatanja plijena. Ima i otrovnih riba, ali te se ne rabe za jelo. Svi ljudi nisu jednako osjetljivi na otrov. Isto i životinje. Naše se tijelo može i priučiti na otrov, pa onda nije tako osjetljivo n. pr. pčelar na pčelinji otrov. Ježu ne škodi otrov. Pticama, lisicama i mačkama ne škodi zmijin otrov. Osobito je pogibeljan i opasan otrov zmije otrovnice onda, kad ujede čovjeka u glavu.

Mačke i otrovni plinovi. One su slabo osjetljive proti otrovnim plinova. Dokazano je pokusima u Vašingtonu, da njima ne škode puno, ma da su one inače dosta nježne, ali su i žilave životinje. Naprotiv psi, ovce i goveda lako padaju žrtvom takvih plinova. Dakle u budućem će ratu jedino biti mačke one životinje, kojima ne će trebati maske protiv otrovnih plinova. I. S.

Tjedni kalendar dobre domaćice

Rimokat. kalendar	Studeni – Novembar
Nedjelja **14** Jozafat b.	Objed: Juha od mozga. Pečeni puran s kestenovima i salatom od cikle. Listići. Jabuke. Večera: Makaroni sa šunkom.
Ponedjeljak **15** Leopold	Objed: Juha od rajčice. Jastučići prženi u masti. Večera: Kobasice s hrenom.
Utorak **16** Ivan Trog.	Objed: Juha od celera. Riža s mesom. Večera: Žganci od krumpira.
Srijeda **17** Grgur čudot.	Objed: Juha od kupusa. Savijača od bundeva. Večera: Plućica.
Četvrtak **18** Odon pr.	Objed: Juha od mrkve. Odresci od telećih jetara s makaronima. Voćna salata. Večera: Krumpir sa sirom.
Petak **19** Elizabeta ud.	Objed: Juha od vrhnja. Riba kuhana u octu s krumpirima. Pita od kestenja. Večer a: Žganci s mlijekom.
Subota **20** Feliks	Objed: Juha od telećih kosti. Pečena ćufteta (Ceyner-Andrić »Domaćica u kuhinji« str. 37.) Okrugljice od jabuka. Večera: Zečji paprikaš.

Dobar tek

Riža s mesom. Pirjaj rižu na masti. Namasti šerpu i uspi u nju do polovice riže, pa pospi nasjeckanim sušenim mesom i prženom slaninom. Na to naspi ostatak riže, pokapaj odozgo mašću i prepeci u pečenjari.

Odresci od telećih jetara. Nareži jetra na odreske, pa ih pobiberi, umoči u brašno i brzo na nagloj vatri ispeci. Treba paziti, da se ne pirjaju, to ne smije biti. Sole se, prije nego što se nose na stol.

Riba kuhana u octu. Namaži dno posude maslacem, stavi u nju očišćenu i posoljenu cijelu ribu. Dodaj luka, limunove kore, nekoliko zrna bibera, malo maslaca i čašicu octa. Prilij vode, da pokrije ribu, pa poklopi i polako kuhaj. Za nekoliko će već minuta riba postati mekana. Izvadi se na toplu zdjelu, polij rastopljenim maslacem i obloži krumpirima.

Krumpir sa sirom. Manje, po prilici jednako velike krumpire oguli i oprane posuši u krpi. U šerpi ugrij masti, pa kad je vrela, metni u nju posoljene krumpire. Često protresi, da se ne pripale i da bi se dobro sa sviju strana pirjali. Kad su gotovi, istresi ih na zdjelu i pospi naribanim sirom. S. A.

Događaji

29. listopada: Mussolini na proslavi 15-godišnjice »pohoda na Rim« zalaže se za to, da se Njemačkoj vrate kolonije. — Sv. Stolica dala opću dozvolu za podizanje oltara Bl. Nikoli Taveliću. — Nobelovu nagradu za medicinu dobio profesor na sveučilištu u Segedinu dr Albert Szent-Györgyi.
30. Nacionalistički nemiri u francuskom Maroku. U Malinu (Moskovska oblast) osuđeno 10 ljudi na smrt, a u Zelini 6 radi tobožnje trockističke propagande.
31. Svečani završetak Hrvatskog socijalnog tjedna s vanredno uspjelom akademijom Katoličke Akcije u Zagrebačkom Zboru.
1. Studenoga: U sukobu sa žandarmerijom u Novom Gradcu kod Virovitice poginula 4 seljaka i 8 ranjeno.
2. »Echo de Paris« javlja, da će kancelar Hitler naskoro izjaviti, da više ne priznaje pravnu važnost mandata nad bivšim njemačkim kolonijama. Na općinskim izborima u Engleskoj ojačali konzervativci na račun radničkih glasova.
3. General Franco izjavio španjolskoj štampi, da je rat dobijen. — U Paragvaju vlada spriječila pobunu vojske. Ratno stanje. — Otvorena konferencija devet sila u Bruxellesu, da raspravlja o kinesko-japanskom ratu.
4. Pregovori između Engleske i nacionalističke Španjolske. To je prvi korak za priznanje generala Franca. — Protuengleski pokret u Arabiji. Državni poglavar Hedžasa Ibn Saud namjerava za sebe tražiti naslov »Kralja svih Arapa« t. j. za suvereno pravo od Bagdada do Maroka.
5. Francuska i Engleska nastupom na sastanku u Bruxellesu sve se više približuju nacionalističkoj Španjolskoj. — Po naređenju predsjednika Negrina uhapšen je u Valenciji Largo Caballero. U Madridu došlo do pobune.

ŠTO SE DOGAĐA U SVIJETU?

KONFERENCIJA ZA NEUPLITANJE U LONDONU

U Londonu su se početkom pretprošlog tjedna sastali članovi pododbora za neuplitanje u španjolski građanski rat i raspravljali o engleskom nacrtu od 14. srpnja, koji se sastoji od devet točaka, a sadrži uglavnom prijedloge o priznanju prava zaraćene stranke objema stranama u Španjolskoj, o povlačenju dobrovoljaca iz Španjolske i o izvedbi uspješnije kontrole, nego što je bila dosadašnja. Svi članovi pododbora izjavili su se, na prijedlog talijanskog poslanika Grandija, spremnima, da prihvate taj engleski prijedlog, osim sovjetskog zastupnika Majskoga, koji je izjavio, da će Rusija priznati generalu Franku pravo zaraćene stranke tek onda, kad dosadašnji dobrovoljci budu barem djelomično napustili Španjolsku, a novi ne budu više pridolazili i kad se nijedna strana država ne bude više miješala u španjolsku stvar. Portugalski zastupnik je ujedno izjavio, da sve točke tog nacrta — to jest priznanje prava ratujuće stranke, povlačenje dobrovoljaca i pitanje kontrole — čine cjelinu i mogu se sve zajedno ili odbiti ili primiti.

Budući da je sovjetska Rusija preko svog zastupnika Majskoga odbila, da glasa za engleski nacrt, konferencija bi svršila bez uspjeha, što nije bilo u interesu ni Engleskoj ni Francuskoj i one su našle načina, kako da prisile Rusiju, da nađe neki izlaz. Konačno je Rusija odgovorila, da ne će istupiti iz neutralitetnog odbora, niti će snositi kakvu odgovornost za rad tog odbora, nego će se sustegnuti od glasovanja i omogućiti prihvat rezolucije.

Međutim tim držanjem nijesu zadovoljni ni Grandi, ni njemački izaslanik von Ribbentrop, te su izjavili, da držanje sovjetske Rusije dovodi u pitanje sudbinu neutralitetnog odbora i da nije važno, da li će Rusija glasovati ili ne, nego hoće li primijeniti ono, što će u rezoluciji biti sadržano. Grandi je ujedno izjavio, da će Italija povući dobrovoljce tek, kad bude Franku priznato pravo zaraćene stranke. Von Ribbentrop nije pristao na nikakvu akciju, dok zaključci ne budu iznešeni jednoglasno, to jest uz učešće Rusije. Tako su sovjeti zakočili izvedbu jednog nacrta za osiguranje evropskog mira.

ZAŠTO JE VAN ZEELAND DAO OSTAVKU?

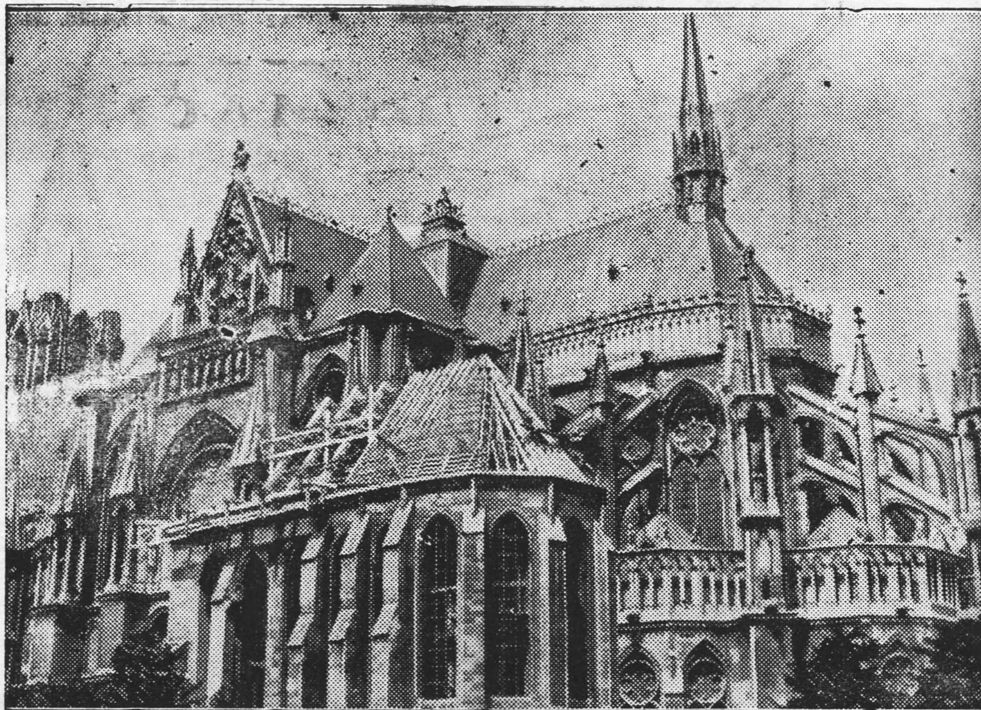
Dosadašnji predsjednik belgijske vlade Van Zeeland, poznati katolički političar, dao je ostavku. Njegovo povlačenje iz političkog života u vezi je s aferom Narodne Banke, kojoj je on bio na čelu. Radi se o jednoj prevari dvojice Židova, braće Julija i Henrika Barmat, i radi toga je Van Zeeland dao ostavku sa čitavim kabinetom, da omogući sudskim vlastima nesmetani rad i da slobodan bez ikakvih obzira uzmogne braniti svoje pošteno ime. Inače on nema s aferom nikakve veze i zbog toga sva Belgija žali, što se on morao povući. Činilo se, da će poslije njegove ostavke doći u premoć socijalisti, ali je njihov ministar Vandervelde odbio mandat Kralja Leopolda III., da sastavi vladu. Novu vladu sastavit će bivši ministar financija De Man, a pomagat će je katolici i socijalisti, kao što su pomagali i vladu Van Zeelanda.

NEMIRI U PALESTINI

Palestinski Arapi se bune, jer ne će, da se od najplodnijeg dijela Palestine stvori Židovska država. Englezi su uveli vrlo stroge mjere protiv Arapa. Vođe arapske odveli su u zatočje na daleki neki otok. A glavni arapski vođa veliki muftija jerusalemski sakrio se u Omarovoj džamiji i ležao u njoj skoro 3 mjeseca. Dakako da su se Arapi stali buniti. Najznačajniji događaj u toku posljednjih nereda bez sumnje je bijeg velikog Muftije. Taj bijeg tumači se kojekako. Židovi misle, da su Englezi htjeli, da veliki Muftija napusti teritorij, da bi se palestinsko pitanje mirnije rješavalo, a drugi misle, da su Arapi priredili nerede, kako bi pažnju engleskih vlasti svrnuli od Omarove džamije, da veliki muftija može pobjeći. Bilo kako bilo, on je pobjegao preobučen preko sirske granice i sad je u rukama Francuza. Vlada međutim i dalje primjenjuje protiv Arapa silu, šalje vojsku. Kad je u Lidi spaljen aerodrom, bili su građani kažnjeni globom i rušenjem kuća.

NEMIRI U MAROKU

U francuskom dijelu Maroka sve se više širi pokret marokanskih nacionalista pod vodstvom Hasana Ouzani. Osobito mnogo pristaša ima u gradovima, gdje su francuske vlasti postavile jake vojničke straže, jer je u gradovima Casablanci i Fezu došlo do nereda. U posljednji čas francuske su vlasti otkrile urotu protiv sultana Sidi Mohameda i

Slika desno:
GLASOVITA KATEDRALA U REIMSU, KOJA JE ZA VRIJEME RATA BILA STRADALA OD BOMBARDIRANJA, SADA SE PONOVNO OBNAVLJA

uapsile vođu pobune poznatog nacionalističkog borca Moullay Allal El Fassi-a, koji je imao podići bunu u Maroku i ubiti sadašnjeg sultana i preuzeti vlast. U Fezu je došlo do snažnih protufrancuskih demonstracija, tako da su vojnici morali uredovati i u džamijama, jer su džamije uglavnom sijela oslobodilačke propagande. Žandarmerija je uapsila nekoliko stotina osoba, među njima i spomenutog šefa nacionalista.

NJEMAČKA TRAŽI KOLONIJE

Versailleskim ugovorom oduzeti su Njemačkoj kolonijalni posjedi i razdijeljeni među druge kolonijalne vlasti. U posljednje vrijeme, međutim, Njemačka sve više naglašava želju, da joj se vrate kolonije, jer da iza njezinog zahtjeva »stoji pravo i životni zahtjev od 70 milijuna duša«. U velikom političkom svijetu jača sve više uvjerenje, da doista treba udovoljiti pravednom njemačkom zahtjevu, samo se razilaze pod kojom formulom i uz koje uvjete da se to ostvari. Tako bi na primjer Englezi zasad pristali samo na jednu općenitu raspravu o tom pitanju. Engleske se novine boje, da bi povratkom Tanganjike britanska Kenija ostala izolirana i ukliještena između talijanske Abesinije i Somalije i njemačke Tanganjike. Konačnu odluku o vraćanju kolonije Njemačkoj imale bi sa britanske strane vlade dominiona, a u prvom redu vlada južnoafričkih dominiona.

U Francuskoj su isto tako uvjereni, da treba provesti reviziju teritorijalnih klauzula versailleskog ugovora i vratiti Njemačkoj kolonije, ali postoji bojazan, da bi se time pomoglo Nijemcima kod povećanja vojne snage, koja da je i onako uperena protiv Francuske i zato u francuskoj javnosti postoji uvjerenje, da bi prije toga trebalo osigurati: sporazum o podjeli sirovina, ograničenje naoružanja, sigurnost evropskih granica i suradnju Njemačke u Ligi Naroda. Osim toga s jedne strane se upozorava, da bi trebao uslijediti i dalekosežni financijski sporazum, jer bi Njemačka trebala vratiti Vel. Britaniji i Francuskoj uložene kapitale.

Dosad se jedino Italija stavila otvoreno na stranu Njemačke Mussolinijevom izjavom od 28. listopada na petnaestgodišnjici »osvojenja Rima«, »da se jednom velikom narodu, kao što je njemački, osigura mjesto koje mu pripada i koje je već imao na afričkom zemljištu!«

ISKLJUČENJE BOLJŠEVIZMA IZ EVROPE

Na proslavi 15. godišnjice »osvojenja Rima« po fašistima izjavio je Mussolini, da Italija traži mir, a da taj mir ostane trajan i plodan, treba boljševizam istjerati iz Evrope. Već je talijanski poklisar na londonskoj konferenciji neutralitetnog odbora osporio Sovjetima, da imaju isto pravo, kao i druge države Evrope, a sad je i Mussolini prvi put otvoreno izjavio: boljševizam treba izgurati iz Evrope! To je jedna od glavnih točaka fašističkog programa rada za buduću godinu. *S p.*

Pustolovni roman u slikama

ZLATNI OTOK

29. NAPISAO R. L. STEVENSON — ILUSTRIRAO STJEPAN PETREŠEVIĆ

Družina sjedne da večera pečenog brava. Silver je bio veoma brbljav, hvalio se, kako je momčad sretna, što imaju uza se njega — »Pečeno odojče«. Reče, da će ići u potragu za blagom, a kad ga nađu, otići će da oslobode lađu, koja je bila u vlasti njihovih neprijatelja. Na nju će onda prenijeti sve blago i dovesti u Englesku.

Krenuše da traže blago. Silver je, s dvije puške o ramenu i »Kapetanom Flintom«, koji je svašta brbljao, vodio Jima kao taoca na uzici. Ostali su nosili oružje te lopate i zalihu hrane. Trebalo je sada doznati, gdje se nalazi »Flintovo drvo« i »Veliko Jedro«. To je sve bilo zapisano u »Flintovoj karti« kao put k blagu.

Najednom jedan gusar krikne. Doletješe ostali i opaziše kostur čovjeka s rukama u jednom smjeru. Silver odgonetne, da njegove ruke označuju smjer, kuda treba ići za blagom. Zaključiše, da taj kostur pripada jednom od Flintovih mornara, koje je on sve tako poubijao. Sjetivši se Flinta svi zadrhtaše od straha.

Krenuše dalje. Iznenada se ču gusarska pjesma: »Petnaest ljudi u mrtvačkoj škrinji. —Iju-ju, i flaša ruma!« Sve prođe srh, a kad se još jednom začu: »Darby, donesi ruma...« (to su bile Flintove zadnje riječi), svi su bili uvjereni, da se javio duh Flinta i da ih prati. Staše kao skamenjeni. Silver ih nije mogao ohrabriti.

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin. Deželićeva ul. 2.

M A L O   Š A L E

IZ DJEČJIH USTA. Učitelj: Je li vam poznata historijska osoba Mječislav ili Meško?

Đak: »Jest.«

Profesor: »Odakle ga znate?«

Đak: »Iz Tajne Krvavoga Mosta.«

Učitelj: »Ne boj se, dragi sinko! Govori lekciju lijepo i razgovijetno, kao da ju pripovijedaš prijatelju svome.«

Učenik: »Eh, prijatelju! ja ti danas ne znam lekcije.«

Došao konac školske godine, a mali Stjepan dobio odliku. Stoga mu otac dade novaca, da ide u kazalište, i to prvi put u životu. Došavši onamo uzme kartu i ne znajući, da ju treba predati vrataru, prođe kraj njega unutra. Ovaj vikne Stjepanu:

»Hej, mladi gospodine, vašu kartu! Koji imate red?«

»Molim,« skoči mali Stjepan, vadeći svjedodžbu, »ja imam prvi red s odlikom!«

KUPUS. Dva seoska šegrta, Pepi i Benko, vidješe vrt pun kupusa.

»Oh, lijepog li zelja!« reče Pepi.

»Ali, ni govora,« reče Benko, »kad sam ja putovao po svijetu, vidio sam kupus velik kao župni dvor.«

Pepi, koji je znao, da njegov prijatelj rado laže, odgovori: »A ja sam jednom učinio lonac velik kao ova crkva.«

»Šta će ti toliki lonac?«

»Da se iskuha tvoje zelje.«

LIJEPE STVARI SU SKUPE! Neki arheolog pokazujući ruševine jednog starog dvorca nekom američkom miljarderu, trudio se da mu protumači tu ljepotu. Turista se oduševio i domala upita učenjaka: »Koliko bi novaca trebalo da se nešto slično podigne u Americi?

»Ne znam,« odvrati arheolog.

»Recite približnu svotu,« ustraje Amerikanac.

»Kad baš želite, svotu od dvije hiljade godina,« odgovori arheolog smijući se.

SELJAK I MORNAR Seljak sretne mornara na odlasku u Indiju i upita ga, gdje mu je umro otac.

»Kod brodoloma,« odgovori pomorac.

»A Vaš djed?«

»Na moru. Jednog dana, kad je pecao ribu, digne se strahovita oluja i prevrne mu barku.«

»A Vaš pradjed?«

»I on je izgubio život na moru.«

Seljak začuđen prozbori:

»E, dragi prijatelju, da sam ja s vama, ne bih išao na more!«

Mornar ga na to upita, gdje je umro njegov otac.

»U svom krevetu,« odgovori seljak.

»A vaš djed?«

»Moj djed, kao i svi moji, umro je u svom krevetu.«

»Onda,« reče mu mornar, »da sam ja s vama, ne bih se usudio više ići u krevet.«

AKROBACIJA. Franjo je zaduben u novine. Najednom upane u sobu njegova supruga i poviče sva izvan sebe:

»Franjo, hodi brzo u blagovaonu! Tamo na stropu šeće se veliki pauk.«

»Pa što je to!? Zgazi ga!« odvrati Franjo.

NESPORAZUMAK. »Kako da vas naslikam, milostiva gospođo? Da li u društvenoj toaleti, ili u pelcu?« upita umjetnik Mazalić.

»Ne pravite tolike kerefeke. Samo vi ostavite na sebi svoju pregaču,« odgovori gospođa.

MEĐU POŠTENJACIMA. Razbojnik: »Pedeset dinara ili — život!«

Napadnuti: »Na časnu riječ?«

Razbojnik: »Časna riječ!«

Napadnuti: »U redu... razmijenite mi, molim vas, stodinarku.« R-a

DOBRIJANOVA ŽENIDBA

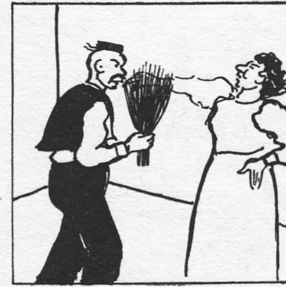
Odlučio čika
da se danas ženi,
da si skrati dane
u dugoj jeseni.

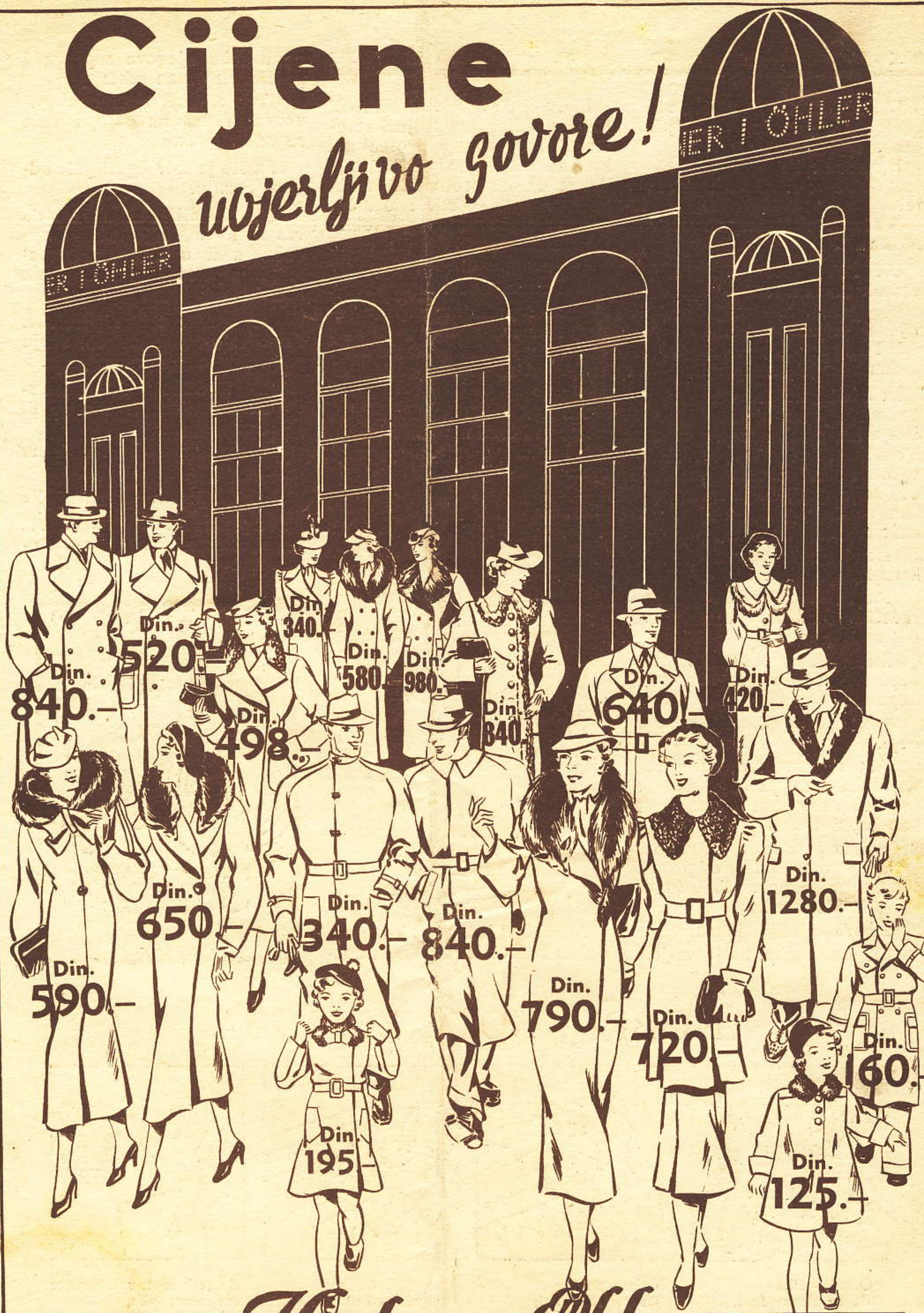
Otišao na trg
da cvijeće kupi,
i zatim u misli
zaspao na klupi.

Lopov Dobrijanu
cvijeće tad ukrade,
i namjesto cvijeća
metla sad ostade.

S metlom tad u prosce
ide sanen čika,
ali ga isprаši
udovica Nika!

Cijene
uvjerljivo govore!
ER I ÖHLER
ER I ÖHLER
Din. 520.-
Din. 340.-
Din. 840.-
Din. 580.-
Din. 980.-
Din. 640.-
Din. 420.-
Din. 498.-
Din. 840.-
Din. 1280.-
Din. 650.-
Din. 340.-
Din. 840.-
Din. 590.-
Din. 790.-
Din. 720.-
Din. 160.-
Din. 195.-
Din. 125.-